

اگر فکر می‌کنید کودک برای نوشتن از روی سرمشق آماده نیست، تمرین‌ها را کم‌رنگ بنویسید و از کودک بخواهید روی خطوط شما را پررنگ کند

چگونه بچه‌های مان را خوش خط کنیم؟

نبرد با خرج‌چنگ‌ها و قورباغه‌ها

تحولاتی که در دهه‌های اخیر در وسایل ارتباط جمعی رخ داده، باعث شده این روزها وقتی از نوشتن حرف می‌زنیم، تصویر تایپ کردن - با کیبورد کامپیوتر یا صفحه موبایل - در ذهن مان نقش ببندد. نوشتن با خودکار یا مداد بر روی کاغذ، بخش کمی از نوشتن روزانه ما را تشکیل می‌دهد و شاید همین موضوع، این تصور را در خیلی‌ها تقویت کرده که دیگر خوش خط بودن اهمیتی ندارد. در حالی که - متأسفانه! - این طور نیست و زیبا نوشتن همچنان مهم است. این معضل به ویژه برای کودکان و نوجوانانی که تازه شروع به نوشتن کرده‌اند، جدی‌تر است. چرا که در مقایسه با نسل‌های گذشته، تعامل بیشتری با وسایل ارتباطی جدید دارند و زیاد در این ابزارها تایپ می‌کنند. اما خوشبختانه تغییر دادن عادت‌ها در سن کم ساده‌تر است و می‌توان با ترفندهایی خط بچه‌ها را کمی بهتر، زیباتر و خواناتر کرد.

خوش خط شوید

شاید بتوان گفت اولین قدم برای خوش خط شدن کودکان، این است که اول خودتان کمی تمرین خوشنویسی کنید و اگر خط‌تان شبیه پزشک‌هاست، به فکر اصلاح خود باشید. در این مورد هم مثل همه موارد تربیتی دیگر، این که کودک یک مهارت و ویژگی مثبت را در پدر و مادرش مشاهده کند، تاثیرگذارتر از این است که مدام به او بگویند تمرین خط کند. علاوه بر اینها، برای این که بتوانید درست سرمشق بدهید، لازم است که خط‌تان حداقلی از کیفیت را داشته باشد تا فرزندان نخستین تمرین‌های خوشنویسی‌اش را براساس یک الگوی صحیح انجام دهد.

همراه شوید عزیز!

این خیلی مهم است که کودک را رها نکنید و با پیگیری مداوم تمرین‌هایش به او نشان دهید که خوشنویسی هم برای‌تان درست به اندازه بقیه درس‌هایش اهمیت دارد. برای پیشرفت خط کودک در هر مرحله، می‌توانید جایزه کوچکی در نظر بگیرید تا به ادامه دادن مسیر تشویق شود. رایج‌ترین کار برای تمرین خوشنویسی، سرمشق دادن است. اما اگر دست کودک هنوز راه نیفتاده و فکر می‌کنید برای نوشتن از روی سرمشق آماده نیست، تمرین‌ها را کم‌رنگ بنویسید و از کودک بخواهید روی خطوط شما را پررنگ کند. در اولین تجربه‌ها می‌توانید دست او را بگیرید و با هم بنویسید.

بازی و سرگرمی را فراموش نکنید

طبیعتاً نباید انتظار داشته باشید کودک کاملاً خودجوش بیاید پیش شما و تمرین خوشنویسی طلب کند! خلاقیت به خرج بدهید و از انواع و اقسام بازی‌ها استفاده کنید. مثلاً می‌توانید حروف الفبا را به شکل حیوانات نقاشی کنید و بعد از کودک بخواهید او هم این نقاشی‌ها را بکشد تا دستش راه بیفتد. یا می‌توانید حروف را با خمیر بازی درست کنید تا کودک با شکل آنها آشنا شود و مشاهده کند که هر حرفی چقدر باید کشیده شود. البته ذکر این نکته ضروری است که در نهایت همه این کارها برای جلب توجه کودک است و راه حل اصلی و مؤثر همان تمرین و تکرار فراوان است.

در انتخاب نوشت افزار خلاق باشید

اگر برای تمرین‌های خوشنویسی همیشه به کودک مداد و کاغذ بدهید، طولی نمی‌کشد که این کار برایش خسته‌کننده و ملال‌آور می‌شود. برای ایجاد تنوع از انواع مائیک‌های رنگارنگ استفاده کنید و حتی می‌توانید یک تخته وایت‌برد کوچک در اتاق کودک نصب کنید تا گاهی تمرین‌هایش را روی آن انجام دهد. تخته سیاه و گچ‌های رنگی هم البته جذابیت زیادی دارند، اما خانه و زندگی‌تان کمی کثیف می‌شود. به جز بحث تنوع، یکی از مهم‌ترین نکات در خوش خطی، توانایی درست گرفتن قلم در دست است. استفاده از نوشت‌افزارهای مختلف باعث می‌شود کودک مهارت بیشتری در گرفتن قلم پیدا کند و در نتیجه خط بهتری داشته باشد.

از فضای مجازی کمک بگیرید

کودکان شما متعلق به نسلی هستند که از همان آغاز زندگی و پا گذاشتن به این جهان، با انواع و اقسام ابزارهای ارتباطی و فناوری‌های مدرن دوره شده‌اند، پس طبیعی است که یکی از بهترین راه‌ها برای علاقه‌مند کردن آنها به خوشنویسی استفاده از همین ابزارها باشد. در این زمینه دو امکان پیش رو دارید؛ چند اپلیکیشن موبایلی شامل تمرین‌های خط در فضای مجازی وجود دارد که می‌توانید آنها را امتحان کنید. علاوه بر این، ویدئوهای آموزشی متعددی توسط استادان خوشنویسی تهیه شده و در اینترنت به وفور یافت می‌شود.

احتمال مشکلات جسمی را جدی بگیرید

البته بیخودی نگران نشوید، اما اگر می‌بینید مدت طولانی‌ای است که کودک‌تان به شکل غیرعادی و بیش از حد بدخط است و هیچ تمرینی هم روی او جواب نمی‌دهد، این احتمال را در نظر بگیرید که مشکلات جسمی دلیل این اتفاق باشد. رایج‌ترین مشکل در این خصوص مشکلات بینایی است. اگر کودک هنگام نوشتن بیش از حد به کاغذ نزدیک می‌شود، احتمالاً از مشکلات مربوط به بینایی رنج می‌برد و لازم است به چشم‌پزشک مراجعه کنید. مشکل داشتن در استخوان انگشت‌ها و برخی بیماری‌های عصب‌شناختی مانند صرع هم ممکن است باعث بدخطی غیرعادی شود.

روان کودک را آرام کنید

البته این مورد، مختص کودکان نیست و در بزرگسالان هم ممکن است مشکلات عاطفی، اضطراب یا پرخاشگری باعث بدخطی فرد شود. کمبود تمرکز، بیش‌فعالی، کم‌توجهی و بی‌قراری برخی عوامل رایج در بدخطی کودکان هستند. در صورتی که احتمال می‌دهید کودک‌تان دچار چنین مشکلاتی باشد، حتماً از مشاور کودک راهنمایی بخواهید.

دست‌های کودک را تقویت کنید

یکی از عمده‌ترین دلایل بدخطی کودکان ضعیف بودن دست‌ها و در نتیجه خستگی از درست نوشتن است. در ادامه به تمرین‌هایی اشاره می‌کنیم که باعث قوی‌تر شدن دست کودک می‌شود.

■ یکی از ساده‌ترین تمرین‌ها، قیچی کردن است. انبوهی روزنامه باطله در اختیار کودک بگذارید و از او بخواهید آنها را هر طور که دوست دارد، قیچی کند. بعد از مدتی این تمرین را هدفمندتر کنید و به عنوان مثال بگویید دور عکس‌ها را برید.

■ ورزش دادن خمیر بازی یا خمیر نانواپی با دست، باعث می‌شود عضلات دست کودک تقویت شود. گل‌رُس هم انتخاب مناسبی برای این کار است، اما در دسر بیشتری دارد.

■ راه دیگر تقویت دست کودک این است که مقداری کاغذ باطله در یکی از دست‌های کودک قرار دهید و از او بخواهید فقط با همان دست و بدون کمک گرفتن از دست دیگر، کاغذ را مچاله کند. این تمرین را با دست دیگر هم تکرار کنید.

■ حلقه‌های لاستیکی تقویت مچ هم به درد کودکان با دست‌های ضعیف می‌خورد، البته دقت کنید نوعی از آن را تهیه کنید که زیاد سفت نباشد و برای کودک مناسب باشد.

۶۶

اگر مدت طولانی‌ای است که کودک‌تان به شکل غیرعادی و بیش از حد بدخط است و هیچ تمرینی هم روی او جواب نمی‌دهد، ممکن است پای مشکلات جسمی مثل مشکل بینایی در میان باشد

محمد وفایی

روزنامه نگار